

Sygn. akt III AUa 556/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Małgorzata Woźnowska-Gallos (spr.)
Sędziowie	SSA Krystyna Budzianowska SSA Krystyna Merker
Protokolant	Aneta Szafruga

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2013r. w Katowicach

sprawy z odwołania R. W. (R. W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

przy udziale zainteresowanych: (...) S.C. M. S., K. K. z siedzibą w T., (...) S. D. z siedzibą w T.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach

z dnia 16 listopada 2011r. sygn. akt XI U 2724/10

1. **oddala apelację,**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz ubezpieczonego R. W. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

/-/ SSA K. Merker /-/ SSA M. Woźnowska-Gallos /-/ SSA K. Budzianowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 556/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 lipca 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w R. stwierdził, że w okresie od dnia 1 stycznia 2004 roku do dnia 31 października 2005 roku R. W. nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu z tytułu umowy zlecenia zawartej z płatnikiem składek (...) S.C. z siedzibą w T..

Uzasadniając zajęte w niniejszej sprawie stanowisko organ rentowy podniósł, że jego zdaniem celem zawarcia przez strony umowy zlecenia było obejście prawa art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku nr 205 poz. 1585).

Decyzją z dnia 2 lipca 2010 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że w okresie od dnia 1 listopada 2005 roku do dnia 16 maja 2008 roku ubezpieczony R. W. nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą zawartej z płatnikiem składek (...) S.C. z siedzibą w T..

Decyzją z dnia 2 lipca 2010 roku organ rentowy stwierdził, że w okresie od dnia 17 maja 2008 roku do dnia 28 lutego 2009 roku ubezpieczony R. W. nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą zawartej z płatnikiem składek (...)e D. S. z siedzibą w T..

Zdaniem organu rentowego, celem zawarcia przedstawionych umów było uzyskanie przez wykonawcę prawa do wyboru ubezpieczenia z niższą składką a zatem w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego należy uznać je za nieważne.

W odwołaniach od przedstawionych decyzji ubezpieczony R. W. domagał się stwierdzenia ich nieważności. Uzasadniając zajęte stanowisko zarzucił, iż organ rentowy nie jest uprawniony do stwierdzania, iż czynność prawna jest nieważna niezależnie od tego czy przyczyną nieważności jest pozorność, czy też obejście prawa.

W odpowiedziach na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie podtrzymując stanowisko zaprezentowane w zaskarżonych decyzjach.

Wyrokiem z dnia 16 listopada 2011 roku sygn. akt XIU 2724/10 Sąd Okręgowy w pkt 1 oddalił odwołanie w całości od decyzji z dnia 2 lipca 2010 roku nr (...), w pkt 2 zmienił częściowo decyzję z dnia 2 lipca 2010 roku (...) i ustalił, że R. W. podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy o pracę nakładczą w czerwcu 2006 roku i wrześniu 2007 roku a w pozostałym zakresie odwołanie od decyzji oddalił, w pkt 3 zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 2 lipca 2010 roku Nr (...) i ustalił, że R. W. podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy o pracę nakładczą w grudniu 2008 roku, a w pozostałym zakresie odwołanie od decyzji oddalił.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że ubezpieczony R. W. prowadził w latach 1999-2009 działalność gospodarczą w zakresie transportu osób - taxi. Z dokonanych przez Sąd Okręgowy ustaleń wynika i ta okoliczność, iż ubezpieczony R. W. w latach 2004-2005 miał zawarte z (...) S.C. z siedzibą w T. najpierw umowy zlecenia od 1 stycznia 2004 roku do 31 października 2005 roku a następnie umowę o pracę nakładczą od 1 listopada 2005 roku do 16 maja 2008 roku. Następnie Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczony R. W. zawarł z (...) S.C.

z siedzibą w T. w dniu 1 stycznia 2004 roku umowę zlecenie nr (...) na okres od dnia 1 stycznia 2004 roku do dnia 31 grudnia 2004 roku w ramach której miał promować kursy (...), jak również reklamować firmy (...)

i (...) S.C. oraz pozycję książkową „Bogaty Ojciec, Biedny Ojciec”

za wynagrodzeniem 50,00 zł miesięcznie. Nadto, jak ustalił Sąd I instancji, w dniu 27 grudnia 2004 roku został zawarty aneks do umowy zlecenia nr (...) z dnia 2 stycznia 2004 roku obowiązujący od dnia 1 stycznia 2005 roku na mocy

którego termin wykonania pracy ustalono na okres od 1 stycznia 2005 roku do 31 grudnia 2005 roku. Równocześnie w dniu

1 stycznia 2004 roku ubezpieczony zawarł z (...) S.C. na czas nieokreślony umowę o współpracy. Zgodnie z jej postanowieniami Spółka zobowiązywała się do organizacji szkoleń dla R. W. w zamian za uiszczenie opłaty wstępnej w kwocie 300,00 zł oraz co miesięcznej kwoty 200,00 zł. Ubezpieczony zobowiązywał się do promowania kursów (...) jak również reklamowania usług firmy (...) i (...) S.C. za co miał otrzymywać comiesięczne minimalne wynagrodzenie w wysokości 50,00 zł brutto na podstawie odrębnej umowy zlecenia. Nadto z tego tytułu uprawniony był do dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości ustalonej w odrębnej umowie. Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że z tytułu wskazanych umów R. W. został zgłoszony przez płatnika do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych - emerytalnego i rentowych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od dnia 1 stycznia 2004 roku do dnia 1 listopada 2005 roku. Podstawa wymiaru składek w całym okresie wynosiła 50,00 zł miesięcznie. W oparciu o materiał dowodowy Sąd pierwszej instancji ustalił również, że następnie w dniu 27 października 2005 roku ubezpieczony zawarł z (...) S.C.- reprezentowaną przez I. K. umowę o pracę nakładczą na czas określony od dnia 1 listopada 2005 roku do dnia 31 grudnia 2006 roku. Ubezpieczony zobowiązał się w niej do ręcznego wytwarzania materiałów reklamowych według instrukcji i z materiałów powierzonych przez nakładcę. Strony określiły minimalną miesięczną ilość pracy na 170 sztuk nie więcej jednak niż 250 sztuk. Wynagrodzenie wynosiło 2,50 zł za sztukę.

W dalszej kolejności Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 27 grudnia 2007 roku strony zawarły aneks do umowy o pracę nakładczą obowiązujący od dnia 1 stycznia 2008 roku, na mocy którego przedłużono ją do dnia 31 grudnia 2008 roku oraz określono minimum pracy wykonawcy na 226 sztuk miesięcznie. Równocześnie w dniu 7 listopada 2005 roku ubezpieczony zawarł z (...) S.C. na czas nieokreślony umowę o współpracy. Zgodnie z jej postanowieniami spółka zobowiązywała się do stworzenia, modernizacji, aktualizacji i administracji strony internetowej R. W. w zamian

za uiszczenie opłaty wstępnej w kwocie 260,00 zł oraz co miesięcznej kwoty 200,00 zł.

Z kolei z ustaleń Sądu Okręgowego wynika i ta okoliczność, iż ubezpieczony od dnia

1 listopada 2005 roku do dnia 17 maja 2008 roku był zgłoszony przez (...) S.C. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych - emerytalnego i rentowych

z tytułu wykonywania pracy nakładczej. W tym czasie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu pracy nakładczej wykonywanej przez R. W. wahały się w granicach od 13,75 zł do 200,00 zł z wyjątkiem czerwca 2006 roku - 450,00 zł

i września 2007 roku - 470 zł.

Następnie ustalono, że w dniu 16 maja 2008 roku ubezpieczony zawarł z (...)e D. S. z siedzibą w T. umowę o pracę nakładczą na czas określony do dnia 31 grudnia 2008 roku. Wykonawca zobowiązał się do ręcznego wytwarzania materiałów reklamowych według instrukcji i z materiałów powierzonych mu przez nakładcę. Strony określiły minimalną miesięczną ilość pracy na 226 sztuk, nie więcej jednak niż 250 sztuk. Wynagrodzenie wynosiło 2,50 zł za sztukę. Jak ustalono, ubezpieczony od dnia 17 maja 2008 roku do dnia 1 marca 2009 roku był zgłoszony przez (...)e D. S. do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych - emerytalnego i rentowych z tytułu wykonywania pracy nakładczej. W tym czasie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu pracy nakładczej wykonywanej przez R. W. wahały się w granicach od 11,25 zł do 75,00 zł z wyjątkiem (...) - 563,00 zł.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy stwierdził, że z uwagi na przedmiot zobowiązania wynikający z treści umów z dnia 1 stycznia 2004 roku oraz z dnia 2 stycznia 2004 roku (promowanie kursów oraz reklamowanie firm oraz książki) nie były one umowami zlecenia w rozumieniu art. 734 § 1 k.c. lecz faktycznie umowami o świadczenie usług a zgodnie z art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. W ocenie Sądu I instancji rzeczywistym powodem zawarcia tych umów przez ubezpieczonego była chęć uniknięcia opłacania wyższych składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu działalności gospodarczej

a świadczy o tym zakres pracy wykonywanej przez ubezpieczonego oraz miesięczne wynagrodzenie w kwocie 50,00 zł. W konsekwencji zdaniem Sądu Okręgowego ważność przedmiotowej umowy należy ocenić w oparciu o art. 58 § 1 k.c. w myśl którego czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

Odnosząc się do kwestii ważności zawartych przez ubezpieczonego R. W. umów o pracę nakładczą z dnia 27 października 2005 roku z (...) S.C. z siedzibą w T. oraz z dnia 16 maja 2008 roku z (...)e D. S. z siedzibą w T. Sąd Okręgowy stwierdził, że były one nieważne na mocy art. 83 § 1 k.c. albowiem strony złożyły pozorne oświadczenia woli w zakresie umówionego wynagrodzenia, które w wskazanym okresie (za wyjątkiem czerwca 2006 roku, września 2007 roku i grudnia 2008 roku) nie uzyskało poziomu co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia. Uzasadniając zajęte stanowisko Sąd I instancji powołał się na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 roku w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz. U. z 1976 roku nr 3 poz. 19) gdzie w § 3 wskazano, że w umowie strony określają minimalną miesięczną ilość pracy, której wykonanie należy do obowiązków wykonawcy. Minimalna ilość pracy powinna być tak ustalona, aby jej wykonanie zapewniało uzyskanie co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie art. 77⁴ pkt 1 Kodeksu pracy zwanego dalej „najniższym wynagrodzeniem”. Nadto Sąd zaznaczył, że obecnie najniższe wynagrodzenia za pracę określono w art. 25 ustawy z dnia 10 października 2002 roku

o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2002 roku Nr 200 poz. 1679). Wskazano, iż oznacza to kwotę 760 zł. Zaznaczono, że określona w umowie o pracę nakładczą minimalna ilość pracy i odpowiadająca jej kwota wynagrodzenia była wyższa (tj. 380,00 zł) jednakże ubezpieczony (za wyjątkiem czerwca 2006 roku, września 2007 roku oraz grudnia 2008 roku) w spornych okresach od 1 listopada 2005 roku do 16 maja 2008 roku i od 17 maja 2008 roku do 28 lutego 2009 roku nigdy nie wypracował wymaganego wynagrodzenia.

Z kolei w punkcie 3 sentencji Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 2 lipca 2010 roku ustalając, że R. W. podlegał ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą zawartą z (...)e D. S.

w grudniu 2008 roku a w pozostałym zakresie nie znajdując podstaw do uwzględnienia odwołania oddalił je.

Apelację od wskazanego rozstrzygnięcia wniósł organ rentowy:

Wnoszący środek odwoławczy zaskarżył opisany wyrok w zakresie rozstrzygnięcia zamieszczonego w pkt 2 wyroku w części w jakiej Sąd zmienił decyzję organu rentowego

i ustalił, że odwołujący podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy

o pracę nakładczą w czerwcu 2006 roku i wrześniu 2007 roku oraz w zakresie rozstrzygnięcia zamieszczonego w pkt 3 wyroku w części w jakiej Sąd zmienił decyzję organu rentowego

i ustalił, iż odwołujący podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy

o pracę nakładczą w grudniu 2008 roku.

Wskazanemu rozstrzygnięciu apelujący zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że w czerwcu 2006 roku i we wrześniu 2007 roku odwołujący świadczył pracę na podstawie ważnie zawartej umowy o pracę nakładczą z (...) S.C., podczas gdy z okoliczności faktycznych opisanych w treści zaskarżonej decyzji oraz materiału zebranego w toku postępowania przed Sądem wynika, że umowa

o pracę nakładczą została zawarta dla pozorów i w związku z tym była nieważna oraz

w rzeczywistości w ogóle nie była wykonywana. Zdaniem skarżącego, wyrokowi Sądu pierwszej instancji można również zarzucić błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że w grudniu 2008 roku odwołujący świadczył pracę na podstawie ważnie zawartej umowy o pracę nakładczą z (...)e D. S., podczas gdy z okoliczności faktycznych opisanych w treści zaskarżonej decyzji oraz materiału zebranego w toku postępowania przed Sądem wynika, że umowa o pracę nakładczą została zawarta dla pozorów i w związku z tym była nieważna oraz w rzeczywistości w ogóle nie była wykonywana. W ocenie wnoszącego apelację mamy również do czynienia z naruszeniem prawa

materialnego, tj. art. 9 ust. 2 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku nr 205 poz. 1585 ze zm.) oraz art. 83 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że odwołujący w czerwcu 2006 roku i we wrześniu 2007 roku oraz grudniu 2008 roku spełniał warunki umożliwiające wybór pracy nakładczej jako tytułu do podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym podczas gdy w rzeczywistości tych warunków nie spełniał.

W oparciu o przedstawione zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania w całości względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając zajęte w niniejszej sprawie stanowisko apelujący podniósł, że w jego ocenie rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji oparte zostało na błędnym ustaleniu stanu faktycznego jakoby w czerwcu 2006 roku i we wrześniu 2007 roku a następnie grudniu 2008 roku odwołujący świadczył pracę na podstawie ważnie zawartej umowy o pracę nakładczą najpierw z (...) S.C. a następnie (...)e D. S., podczas gdy z okoliczności faktycznych opisanych w treści zaskarżonej decyzji oraz materiału zebranego w toku postępowania przed Sądem wynika, że obydwie umowy o pracę nakładczą zostały zawarte dla pozoru i w rzeczywistości w ogóle nie były wykonywane. Zdaniem organu rentowego z całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd wyprowadził słuszny wniosek, że umowy zostały zawarte dla pozoru a zatem nie były wykonywane co powoduje, że trudno uznać, że w niektórych miesiącach były jednak wykonywane w rozmiarze usprawiedliwiającym objęcie ubezpieczeniem. Skarżący argumentował, że sam odwołujący zeznał, że pomimo zmiany podstawy jego zatrudnienia z umowy zlecenia na umowę o pracę nakładczą nie zmienił się zakres jego obowiązków wobec czego w tej sytuacji fakt, że w niektórych miesiącach wykazano wyższą podstawę wymiaru składek nie oznacza, że umowa była rzeczywiście wykonywana. Zaakcentowano, że skoro odwołujący, otrzymując z tytułu umów o pracę nakładczą co do zasady kwoty wynagrodzenia granicach 11,25 zł do 200 zł miesięcznie, jednocześnie sam świadczył zainteresowanym kwoty 200 zł miesięcznie z tytułu umów „współpracy” uprawnionym jest wniosek, że podwyższenie podstawy wymiaru składek w niektórych miesiącach służyło jedynie uwiarygodnieniu pozorów wykonywania umowy, a nie zapłacie za rzeczywiście wykonaną pracę, zaś środki na ten cel zapewnił sam odwołujący regularnie uiszczając wspomniane wyżej opłaty z tytułu umowy współpracy.

Organ rentowy wskazał również na naruszenie art. 9 ust. 2 w zw. z art. 6 ust.1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 205 poz. 1585 ze zm.) poprzez przyjęcie, że odwołujący w okresach wskazanych przez Sąd spełniał warunki umożliwiające wybór pracy nakładczej jako tytułu podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, podczas gdy w rzeczywistości tych warunków nie spełniał bowiem umowa o pracę nakładczą dotknięta była wadą powodująca jej nieważność, a zatem nie mogła wywierać skutków w sferze ubezpieczeń społecznych.

Dodatkowo wskazano na naruszenie przez Sąd pierwszej instancji art. 83 § 1 k.c. w zakresie w jakim Sąd ustalił, że nieważna z mocy tego przepisu umowa o pracę nakładczą była jednak ważna w tych okresach w których ubezpieczony „wypracował” wynagrodzenie w wysokości co najmniej połowy najniższego wynagrodzenia.

W ocenie organu rentowego, skoro Sąd ustalił, że strony złożyły oświadczenia woli o zawarciu umowy o pracę nakładczą dla pozoru w konsekwencji należało uznać, że cała umowa jest nieważna, zgodnie bowiem z niekwestionowanymi poglądami zawartymi w doktrynie czynność prawna dotknięta wadą opisaną w art. 83 § 1 k.c. jest sankcjonowana nieważnością i jest to nieważność bezwzględna. Czynność taka nie wywołuje żadnych skutków prawnych ex tunc.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu.

Bezspornie organ rentowy decyzją z dnia 2 lipca 2010 roku znak: (...) stwierdził, że ubezpieczony R. W. nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą zawartej z płatnikiem składek (...) S.C. z siedzibą w T. w okresie od 1 listopada 2005 roku do 16 maja 2006 roku.

Bezspornie Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż ubezpieczony R. W. podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy o pracę nakładczą w czerwcu 2006 roku i wrześniu 2007 roku a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie.

Bezspornie również organ rentowy decyzją z dnia 2 lipca 2010 roku znak: 340400/400/268/ 2010/ DUSI-Ty/U/IP stwierdził, że w okresie od 17 maja 2008 roku do 28 lutego 2009 roku ubezpieczony R. W. nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę nakładczą zawartej z płatnikiem składek (...)e D. S. z siedzibą w T..

Bezspornie Sąd pierwszej instancji zmienił częściowo zaskarżoną decyzję i ustalił, że R. W. podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy o pracę nakładczą w grudniu 2008 roku a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie.

Wobec jasno wyrażonego zakresu zaskarżenia apelacji w pierwszym rzędzie należy w ocenie Sądu Odwoławczego dokonać pewnych uwag porządkujących. Zdaniem Sądu II instancji wskazane wyżej umowy powinny być mianowicie oceniane nie z punktu widzenia art. 83 § 1 k.c. lecz z punktu widzenia art. 58 § 1 k.c. i § 2 k.c.

Zgodnie bowiem z tym ostatnim przepisem czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. W myśl z kolei § 2 nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ten przepis powinien przesądzać o ocenie skutków zawartych umów o pracę nakładczą niezależnie od tego, że przewiduje tożsamą sankcję jak art. 83 § 1 k.c. a mianowicie nieważność. Nie należy bowiem zapominać, iż całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pozwala na stwierdzenie, że umowy były wykonywane.

Sporną kwestią w niniejszej sprawie jest ustalenie czy ubezpieczony R. W. podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy o pracę nakładczą zawartej z (...) S.C. z siedzibą w T. w czerwcu 2006 roku i wrześniu 2007 oraz czy podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy o pracę nakładczą zawartej z (...)e D. S. z siedzibą w T. w grudniu 2008 roku, a tym samym czy organ rentowy miał prawo odmówić objęcia korzystniejszym ubezpieczeniem społecznym z tytułu zawartych umów o pracę nakładczą.

Do wykonywania pracy nakładczej ma zastosowanie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 1975 roku w sprawie uprawnień pracowniczych osób wykonujących pracę nakładczą (Dz. U. z dnia 20 stycznia 1976 roku nr 3 poz. 19 ze zm.). Zgodnie z § 3 powołanego rozporządzenia strony w umowie określają minimalną miesięczną ilość pracy, której wykonanie należy do obowiązków wykonawcy, przy czym minimalna ilość pracy powinna być tak ustalona, aby jej wykonanie zapewniało uzyskanie co najmniej 50% najniższego wynagrodzenia określonego przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej na podstawie art. 77⁴ pkt 1 Kodeksu pracy, zwanego dalej „najniższym” wynagrodzeniem. Przepis ten stanowi warunek konstrukcyjny umowy o pracę nakładczą odróżniającej ją

w sposób zdecydowany od pozostałych umów cywilnoprawnych. Istotnym elementem umowy o pracę nakładczą jest określenie minimalnej miesięcznej ilości pracy, a tym samym zapewnienie wykonawcy określonego wynagrodzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 r. w sprawie IIIUK 73/07 publ LEX nr 256045).

Należy przy tym zgodzić się z stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, że umowa o pracę nakładczą musi być zawarta przez strony z zamiarem wykonania przez wykonawcę pracy w ilości zapewniającej mu wynagrodzenie nie niższe niż wskazane w wymienionym rozporządzeniu.

Jak słusznie zatem uznał Sąd Okręgowy umowy o pracę nakładczą z dnia 27 października 2005 roku oraz z dnia 16 maja 2008 roku były nieważne lecz nie z punktu widzenia art. 83 § 1 k.c. lecz z punktu widzenia uregulowań zawartych w art. 58 k.c. z wyjątkiem czerwca 2006 roku, września 2007 roku i grudnia 2008 roku.

Zatem Sąd pierwszej instancji w sposób prawidłowy stwierdził, iż zgodnie z art. 9 ust. 2 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku nr 205 poz. 1585) ubezpieczony w czerwcu 2006 roku, wrześniu 2007 roku i grudniu 2008 roku spełniał warunki umożliwiające wybór pracy nakładczej jako tytułu do podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, podczas gdy w rzeczywistości tych warunków nie spełniał.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielone z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz. 1348 ze zm.).

/-/ SSA K. Merker /-/ SSA M. Woźnowska-Gallos /-/ SSA K. Budzianowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM